

Lund den 15 mars 2016

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm
Dnr Ku2015/02515/KL

Remissvar av betänkande (SOU 2015:89) Ny Museipolitik

Kulturen har erhållit rubricerad remiss och vi vill härmed framföra våra synpunkter. I den genomarbetade utredningen har framförallt uppdraget att göra en översyn av de statliga museernas verksamhet kommit att prägla genomlysningen. I och med att en ny museilag föreslås omfatta all museiverksamhet i Sverige som har regionala eller kommunala uppdrag, blir således utredningsunderlaget mindre belysande för de regionala och kommunala museernas verksamheter och inte situation. Särskilt märks detta inom kärnverksamheten i själva förvaltningen av kulturarvet, som kanske inte har samma självklarhet i resurssättning och uppdrag som när staten är huvudman. Likaledes är kulturmiljöarbetet som främst bedrivs vid region- och läns museerna inte genomlyst, där Riksantikvarieämbetet genomför en pågående översyn.

Sammanfattning

- Kulturen ställer sig positiv till förslaget om en museilag. Nuvarande förslag bör dock ändras för att bättre spegla det allmänna offentliga museiväsendet.
- Kulturen ställer sig positiv till aktiv förvaltning av samlingar och ändring i Kulturmiljölagen (1988:950), även om det i begränsad utsträckning kommer att åtgärda vissa av de behov som utredningen beskriver.
- Kulturen ställer sig försiktigt positiv till en ny myndighet för museer och utställningar även om detta skulle medföra konsekvensen att Riksutställningar avvecklas.
- Kulturen ställer sig positiv till statsbidrag för samverkansprojekt i museisektorn, men att publik verksamhet betonas istället för utställningar, som endast är en form av flera andra möjligheter för att skapa högkvalitativ och nydanande verksamhet i olika delar av landet.

En ny museilag

En museilag skulle stärka museernas position och ställning i samhället. Föreliggande förslag på författning bör dock förändras om det skall omfatta det allmänna museiväsendet som erhåller offentliga medel från region och kommun. I 2§ bör ordet institution kompletteras med samlingar, det är själva uppdraget att vara en resurs med

materiella och immateriella tillgångar som definierar ett museum, inte att producera utställningar. Att göra samlingarna tillgängliga med utställningsverksamhet är del av det publika uppdraget, bärande för både ideella och offentliga anslagsgivare.

Frågan om vilka institutioner som bör omfattas av museilagen är inte tydligt utredd. I 1§ räknas de regionala museerna upp som ingående i det allmänna museiväsendet. I 4§ anges vad som avses som huvudmännen och i utredningens förtydligande (SOU 2015:89 sidan 268f) anses detta avse offentligt styrda organ. När det gäller främst läns- och regionmuseerna är de flesta konstituerade som en stiftelse eller ideell förening och inte en del av offentlig förvaltning. Kravet på att minst hälften av ledamöterna i styrelsen skulle vara politiskt tillsatta kan därmed inte uppfyllas utan ändring i stadgar eller stiftelseurkunder och skulle medföra att regionala museer inte omfattas av museilagen.

En aktiv förvaltning

Kulturen finner en aktiv förvaltning av samlingarna som en framåtsträvande utveckling av museiuppdraget. Utredning betonar dock främst besparingsmöjligheter och kostnadseffektivitet och uppehåller sig vid möjligheten att avyttra och gallra samlingar. Bakom en aktiv förvaltning kan istället en växande samling ses som en ökad resurs för samhället och är själva grundidén med ett museiväsende. Därför bör även förvaltning av samlingar ses som tillväxt och ha progressiv resursfördelning i det offentliga uppdraget.

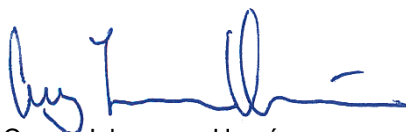
Ändringsförslaget i Kulturmiljölagen (1988:950) från att *vårda* till att *förvalta* är att föredra om det tolkas som ett mera aktivt arbete med samlingarna. Det finns delar av arkeologiska samlingar som har ringa vetenskapligt och publikt värde, där ursprunglig insamlingsmetodik varit tveksam eller förlorats över tiden, och där en utgallring skulle kunna vara önskvärd. Utredningen ger dock sken av att tillväxten av arkeologiska samlingar skulle vara främsta skälet till att det är mindre attraktivt för regionala museer att ta hand om arkeologiskt fyndmaterial och att möjligheten till att gallra skulle förändra situationen. Motståndet mot att omhänderta arkeologiska fynd beror i lika stor utsträckning på att man vill arbeta med aktiv föremålsinsamling och kunskapsuppbyggnad och vill därmed vara delaktig i hela den arkeologiska processen och inte bara passivt förvalta föremål.

En ny myndighet

En ny myndighet för museer och utställningar kan tillföra en förbättrad situation för museiväsendet i landet. I förslaget till förordning för myndigheten och likaledes i utredningen är sambanden till de regionala museerna och den nya myndigheten dock oklara. Detta gäller även hur myndigheten avser att samverka med Statens Kulturråd och Riksantikvarieämbetet när det gäller de regionala museernas verksamhet och uppdrag.

Statsbidrag för samverkan

Ett nytt statsbidrag för samverkansprojekt mellan museer är ett bra förslag, men det finns anledning att ompröva Riksutställningars verksamhetsinriktning. Utställningsmediets fokus i det nya statsbidraget kan tonas ner till förmån för samverkan kring publik verksamhet av nydanande karaktär. Exempelvis kan utvecklingen inom multimedia-projektion nämnas, vilket möjliggör att berättelser och upplevelser kan skapas i stadsrummet eller kulturmiljöer på ett helt nytt sätt.

Conny Johansson Hervén
Chef Kulturmiljöavdelningen

Anki Dahlin
Museichef